

REACH-määruse kohased allkasutajate teabevajadused: 2017.–2018. aasta turu- uuringute kokkuvõte

Kommenteeritud kokkuvõte

Juuni 2019

Vastutuse välistamine

See väljaanne on üksnes teabeks ja ei esinda tingimata Euroopa Kemikaaliameti ametlikke seisukohti. Euroopa Kemikaaliamet ei vastuta selles sisalduva teabe kasutamise eest.

Version	Ajakohastamine	Muudatused
1.0	8.7.2019	Esmaväljaanne

REACH-määruse kohased allkasutajate teabevajadused – kommenteeritud kokkuvõte

Viide: ECHA-2019-R-14-ET

ISBN: 978-92-9481-283-4

Kat. number: ED-04-19-508-ET-N

DOI: 10.2823/989963

Avaldamisaeg: juuni 2019

Keel: ET

© Euroopa Kemikaaliamet, 2019

Esikaas © Euroopa Kemikaaliamet

Kui teil tekib käesoleva dokumendi kohta küsimusi või tähelepanekuid, saate need esitada teabenõude vormil (märkige dokumendi viide ja avaldamisaeg). Teabenõude vorm on ECHA veebilehel kontaktandmete jaotises aadressil

<http://echa.europa.eu/contact>

Euroopa Kemikaaliamet

Postiaadress: P.O. Box 400, FI-00121 Helsinki, Soome

Külastusaadress: Annankatu 18, Helsinki, Soome

1. Kommenteeritud kokkuvõte

Taustteave

2017. ja 2018. aastal tegi Euroopa Kemikaaliamet (ECHA) koos partneritega kuus uuringut, et selgitada välja, kui teadlikud on ettevõtted laiendatud ohutuskaartidest, kuidas nad neid kasutavad ja mida neist ootavad. Laiendatud ohutuskaart sisaldab 16 jaoga põhiosa ja sellele lisatud kokkupuutestsenaariume.

Kemikaalimäärusega REACH kehtestati nõue laiendada ohutuskaarti kokkupuutestsenaariumidega nende ohtlike ainete kohta,¹ mida registreeritakse vähemalt 10 tonni aastas. Laiendatud ohutuskaart oleks vahend registreerija tehtud kemikaaliohutuse hindamise olulise teabe edastamiseks. Kokkupuutestsenaariumides sisalduv teave peaks aitama kemikaali kasutajatel võtta vajalikke meetmeid inimeste ja keskkonna kaitseks.

Selles aruandes käsitletavat uuringut annavad tagasisidet uute lisatavate kokkupuutestsenaariumide ja ohutuskaardi põhiosa kohta, mida on juba aastakümneid nõutud kõigi ohtlike ainete ja segude puhul.

Uuringut tehti kokkupuutestsenaariumide teabevahetusvõrgustiku (ENES) programmi raames². Need hõlmasid tarneahela eri etappe, alates ainete tootjatest kuni segude tootjateni, samuti kemikaalide levitajaid ja kasutajaid Soomes, ning viit tööstussektorit, mis kasutavad kemikaale Itaalias. Lisaks koguti tööinspektorite arvamus laiendatud ohutuskaartide kohta ning nende sisu võimaliku kasutamise kohta töökoha riskihindamisel.

Uuringud

Soomes korraldati ettevõtete küsitlemisel kaks vooru, esimene 2017. aasta kevadel ja teine 2018. aasta alguses. Osales 37 ettevõtet. Enamik neist olid suured ja keskmise suurusega ettevõtted. Eesmärk oli selgitada välja, kuidas liigub praegu teave ohtlike ainete ja segude kohta tarneahelas ning kui hästi see vastab Soome metalli- ja masinatööstusettevõtete vajadustele.

Esimeses, 2017. aasta küsitlusvoorus koguti teavet lisaks eespool nimetatud teemadele ka selle kohta, kui teadlikud on ettevõtted ECHA abimaterjalidest (juhised ja vahendid allkasutajatele).

2017. aasta lõpus tegi ECHA seoses uuringuga koostööd ka Soome viie tööstusliiduga. Uuring täiendas küsitlusi ja sellega koguti 45 ettevõttelt tagasisidet teabe liikumise kohta, kuidas parandada teabevahetust tarneahelas ning küsimuste kohta seoses olemasolevate juhiste ja vahenditega, millega abistatakse ettevõtteid REACH- ja CLP-määrustest tulenevate kohustuste täitmisel. Vastuseid andsid tarneahela eri tasanditel tegutsevad ettevõtted, sealhulgas väikesed, keskmise suurusega ja suurettvõtted, kes toodavad aineid ja segusid, levitavad kemikaale või kasutavad neid metalli- ja masinatööstuses.

Itaalia riiklik tööõnnetuste vastu kindlustamise amet (INAIL) tegi uuringu ka Itaalia ettevõtetes. Selles uuringus vaadeldi laiendatud ohutuskaartide liikumist ja kvaliteeti ning seda, kuidas ettevõtted kasutavad ohutuskaartide teavet töökoha riskihindamistes. Uuringut tehti koos Itaalia keemiatööstuse föderatsiooniga ning viie liiduga, mis hõlmasid puidutöötlemissektorit ning tekstiili-, paberi- ja kartongi-, nahaparkimis- ning plasti- ja kummitööstust. Küsimustele vastas 2018. aasta alguses kokku 683 ettevõtet nendest viiest sektorist (peamiselt väikesed ja keskmise suurusega ettevõtted).

Tööinspeksiooni uuringute eesmärk oli selgitada välja, mis teavet laiendatud ohutuskaardil peavad töötervishoiu ja tööohutuse ametiasutused kemikaalide kasutajatele kasulikuks teabeks.

¹ Sealhulgas püsivad, bioakumuleeruvad ja toksilised ained, väga püsivad ja väga bioakumuleeruvad ained ning kandidaatainete loetellu kuuluvad ained.

² <https://echa.europa.eu/about-us/exchange-network-on-exposure-scenarios>

2017. aasta lõpus küsitleti 10 tööinspektsiooni ning 2018. aasta kevadel vastas küsitlusele 20 ELi liikmesriiki. Nendega võeti ühendust kõrgemate tööinspektorite komitee (SLIC) Chemexi tööühma kaudu.

Põhjärelduste ja soovitude kokkuvõte

Uuringutes selgitati välja nelja liiki probleemeid.

1. Lõppkasutajad ei tea laiendatud ohutuskaartidega seotud kohustusi.
2. Teave ei liigu tarneahelas veel nagu kavandatud, ning tarneahelas eespool asuvate ettevõtete teavitamine kasutusest on piiratud.
3. Laiendatud ohutuskaartide teave ei vasta selle saajate vajadustele.
4. Puuduvad IT-lahendused, mis lihtsustaksid kokkupuutestsenaariumide edastamist ettevõtete vahel.

Uuringutest nähtub, et **ettevõtete teadmised laiendatud ohutuskaartidest**, seonduvatest õiguslikest kohustustest ja ettevõtetele kättesaadavast toetusest **on piiratud**.

Üldiselt on kemikaalide tarnijad (eelkõige suurettevõtted) nõuetega hästi kursis ja suudavad neid täita. Sellele vaatamata ei ole peaaegu pooled lõppkasutajatest ettevõtted Soomes ja Itaalias saanud laiendatud ohutuskaarti või ei ole teatanud nende saamisest. Kemikaalide lõppkasutajad kasutavad peamiselt segusid ning kokkupuutestsenaariumi lisamine segu ohutuskaardile ei ole veel üldine tava.

Selgitus, kuidas kokkupuutestsenaariumi teavet tuleks segu ohutuskaardil esitada, töötatakse eeldatavasti välja REACH-määruse läbivaatamise 3. Meetme raames. Lisaks teatasid paljud kemikaalide lõppkasutajad, et nad ei tea kuigi hästi kokkupuutestsenaariumidega seotud kohustusi. Siit nähtub selgelt, et tarneahela alumises osas on vaja pidevalt parandada teadlikkust laiendatud ohutuskaartide kohta.

Ettevõtete abistamiseks on ECHA laiendatud ohutuskaartide kohta avaldanud ulatuslikke abimaterjale, sealhulgas lihtsaid juhendeid ja näiteid. Enamik nendest publikatsioonidest on olemas 23 ELi keeles ning seega on kõigil sidusrühmadel võimalik neile juurde pääseda ja kasutada neid teadlikkuse suurendamiseks sellel teemal. Materjalile pääseb juurde ECHA veebilehe allkasutajate jaotises³. Veebilehe abimaterjalide jaotises⁴ on kättesaadavad kokkupuutestsenaariumide praktilised näited.

Soome, Itaalia ja tööinspektsiooni tehtud uuringutes teatati lünkadest **laiendatud ohutuskaartide liikumises** tarneahelas. Ettevõtted märkisid saadud ohutuskaartide kohta, et nende pikkus on üldjuhul mõistlik (alla 30 lehekülje), kuid nende levitamisel tekkivate praktiliste raskuste (nt IT-süsteemide või tõlkeprobleemide) tõttu ei jõua need alati tarneahela alumisse ossa. Samas peaksid kõik tarneahela osalised arvestama, et vastavalt REACH-määrusele on neil kohustus edastada kokkupuutestsenaariumide teavet tarneahela kõigil tasanditel ja et tarneahela kõigi tasandite ettevõtetel on õigus seda teavet saada.

Selles aruandes vaadeldavatest uuringutest nähtub selgelt, et kasutusteabe **vahetamine tarneahelas eespool asuvate ettevõtetega on veel piiratud** ning peamiselt keskendutakse klassifitseerimise küsimustele ja isikukaitsevahenditele. Kasutamise ning registreerijatele kehtivate kasutustingimuste teavet vahetatakse tarneahelas eespool asuvate ettevõtetega ja tarnijatega võetakse laiendatud ohutuskaardi kvaliteediga seoses ühendust vastavalt vajadusele

³ <https://echa.europa.eu/regulations/reach/downstream-users>

⁴ <https://echa.europa.eu/support/practical-examples-of-exposure-scenarios>

ning enamasti teevad seda suuremad ettevõtted. Soome ja Itaalia uuringute järeldest nähtub, et struktureeritud teabevahetus lihtsustaks kasutamise ja kasutustingimuste kohta arusaadava teabe suunamist tarneahelas eespool asuvatele ettevõtetele. Tööstussektori tasandil võib siin lahenduseks olla ENESi programmi raames väljatöötatud kaartide kasutamine.

Uuringutes loetleti mitu **laiendatud ohutuskaartide kvaliteedi puudust**. Ettevõtted ja tööinspektorid nõustuvad, et kokkupuutestsenaariumid pakuvad lisaväärtust üksnes juhul, kui need on hästi koostatud. Märgitud puudused on puuduv, ebaselge või liiga üldine teave selleks, et olla kasulik. Sageli nimetati probleemina ühtlustatud dokumendistruktuuri puudumist, vastuolulist teavet ning mitmetähenduslikku terminoloogiat. Lisaks ilmnis uuringust, et tihti puudusid kokkupuutestsenaariumide versioonid liikmesriikide keeltes ning et laiendatud ohutuskaardid olid tõlgitud osaliselt või halvasti. Kvaliteediprobleemid kahjustavad laiendatud ohutuskaartide väärtust ja kasutatavust ning neid tuleks lahendada esmajärjekorras.

Oluline on pidada meeles, et eeldatavalt peaksid laiendatud ohutuskaarte kasutama paljud ettevõtted, alates kutselistest käsitööstest kuni suurettevõtteni, kellel on kemikaaliohutusega ja õigusnormidele vastavusega tegelevad eriosakonnad. Kuna kokkupuutestsenaariume sisaldavaid ohutuskaarte levitatakse PDF-vormingus või andmekandjatel, on keeruline täita eri saajaterühmade teabevajadusi ning samas tagada Euroopa mitmekeelses keskkonnas nende dokumentide hallatavus ja kergesti mõistetavus. Seetõttu on paljud ettevõtted avaldanud soovi **nüüdisaegsete IT-lahenduste** järele, mis lihtsustaksid nende tööd. Nad sooviksid selliseid IT-lahendusi, mis võimaldaksid filtrida ettevõttele asjakohast teavet. Lisaks oleksid väga vajalikud lahendused teabe elektrooniliseks edastamiseks sissetulevatelt laiendatud ohutuskaartidelt nende saajate IT-süsteemidesse. Selliste vahendite kasutuselevõtt muudaks ohutuskaardi teabe käitlemise tõhusamaks ning vähem tekiks ka vigu, mida põhjustab andmete ajakulukas käsitsi käitlemine.

Need 6 turu-uuringut annavad väärtusliku ülevaate laiendatud ohutuskaartide liikumisest tarneahelas ning kokkupuutestsenaariumide mõjust lõppkasutaja tasandil 2017. ja 2018. aastal. Seega lihtsustavad järelused ENESi tegevuse planeerimist teabevahetuse parandamiseks tarneahelas ning aitavad kaasa REACH-määruse läbivaatamise 3. meetmele⁵ (*laiendatud ohutuskaartide kasutatavus ja kvaliteet*). Osa kogutud teabest on asjakohane ka määruse REACH läbivaatamise 12. meetme punktis 1 märgitud arendustöö jaoks (*REACH-määruse ning töötervishoidu ja tööohutust käsitlevate õigusaktide seos*) ning REACH-määruse läbivaatamise 14. meetme jaoks (*VKEde toetamine*).

Täielik aruanne on ECHA veebilehel REACH-määruse läbivaatamise 3. meetme jaotises aadressil

<https://echa.europa.eu/reach-review-action-3>

⁵ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52018DC0116&from=EN>

EUROOPA KEMIKAALIAMET
ANNANKATU 18, P.O. BOX 400,
FI-00121 HELSINKI, FINLAND
ECHA.EUROPA.EU